

ZURNAL 6

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 20

• 5. listopadu 2010

V čísle:

Mezinárodní konference o Klementovi z Alexandrie • Pražští policisté prošli výcvikem projektu E-Bezpečí • Kulatý stůl: Dvacet let svobodných voleb • S prof. Pavlem Klapilem o makaronských lidových písních • Nová publikace k českým a slovenským církevním dějinám

• Prof. Ingeborg Fialová a prof. Ludvík Václavek (na snímku uprostřed) převzali 23. 10. jednu z cen „Kulturpreis Deutsche Sprache“ pro Centrum pro výzkum moravské německé literatury při Katedře germanistiky FF. Další ceny obdrželi při slavnostním předání v německém Kasselu rockový zpěvák Udo Lindenberg a prof. Walter Ried, děkan Fakulty právních a sociálních věd z Greifswaldu.

(Více informací na této straně a str. 6)

-red-, foto archiv prof. I. Fialové ▶

Fakultu zdravotnických věd čeká stěhování

Vedle komplikované finanční situace vysokých škol tíží Fakultu zdravotnických věd UP brzké stěhování některých jejích částí. V průběhu setkání s akademickou obcí o tom u příležitosti zahájení akademického roku 18. 10. informovala společně s vedením fakulty doc. Jana Marečková, děkanka FZV.

„V horizontu pěti let by měla být fakulta zdravotnických věd měla najít své místo v prostorách Teoretických ústavů LF UP a FNOL. Naše výuka je s výukou na Lékařské fakultě částečně propojena. Určité prostory bychom rádi s LF využívali společně, a efektivně tak využili finance získané z evropských fondů. Ostatně děkan

této fakulty prof. Zdeněk Kolář deklaruje totéž,“ řekla Žurnálu UP doc. Jana Marečková. Než však dostavba TÚ proběhne, přestěhuje se FZV do prostor třetího podlaží objektu na tř. Svobody 8 a části prostor Dětské kliniky LF FNOL. „Právě vše, co souvisí s tímto stěhováním, nám v současné době činí vrásky na čele. V uvedených prostorách začínají rekonstrukční práce a věřím, že v lednu, v únoru 2011 bychom se mohli stěhovat. Na

Dokončení na str. 7

ZURNAL
JUBILEJNÍ 20. ROČNÍK
ČTĚTE • PIŠTE • KOMUNIKUJTE

Prestižní ocenění pro Katedru germanistiky FF „Kulturpreis deutsche Sprache“ za tvůrčí rozvoj německého jazyka

Centrum pro výzkum moravské německé literatury při Katedře germanistiky FF obdrželo 23. 10. jednu z cen „Kulturpreis Deutsche Sprache“ udělovanou každoročně Nadací Eberharda Schoecky a Společnosti pro německý jazyk ve třech kategoriích. Cenu „Initiativpreis“ získala olomoucká katedra jako teprve čtvrtý zahraniční oceněný subjekt za bohatou výzkumnou činnost a iniciativu při obhajobě pozic němčiny v Čechách. „Kulturpreis Deutsche Sprache“ je udělována od roku 2001 v návaznosti na tradici německého osvícenství a dílo bratří Grimmů, v jejichž dlouholetém působišti – německém Kasselu - slavnostní předání proběhlo.

Nedotovanou cenu pro instituci získala Fakulta právních a sociálních věd z Greifswaldu za výuku zejména ekonomických věd v německém jazyce a také za to, že odolává tlakům bološské deklarace a trvá na klasickém a léty praxe ověřeném neděleném studijním programu „Diplomkaufmann“. Hlavní cenu Jakoba Grimma letos získal rockový zpěvák Udo Lindenberg za německé texty svých písní, které se pro mnohé generace Němců po obou stranách německo-německé hranice staly legendou. Udílení ceny přitáhlo velkou pozornost médií i publika: slavnostní akt sledovalo na 1200 diváků, zpráva o olomouckém pracovišti se objevila v desítkách německých periodik a také v elektronických médiích.

Laudatio při slavnostním aktu přednesl prof. Helmut Glück z Otto-Friedrich-Universität Bamberg, který mimo jiné zdůraznil: „Posláním Centra pro výzkum moravské německé literatury je sběr, dokumentace a zpracování německého písemnictví z Moravy. Centrum disponuje velkým množstvím pramenného materiálu a prezentuje díla slavných i opomenutých autorů německého jazyka spjatých s Moravou. Výzkumné i popularizační aktivity Centra byly v roce 2003 oceněny a podpořeny vládou Spolkové republiky Německo, která v Olomouci instalovala tzv. Nadační profesuru (první – a dosud jedinou ze dvou – mimo území

Dokončení na str. 6

Univerzita Palackého připravuje spuštění integrovaného systému na odhalování plagiátů

Porušování autorských práv ve vysokoškolských kvalifikačních pracích se stalo v posledních měsících velmi významným tématem nejen v akademickém prostředí. Je zřejmé, že ti studenti nebo dokonce akademičtí pracovníci, kteří takovýmto způsobem poruší základní etická pravidla studia či vědecké práce, svým jednáním jednak výrazně poškozují pověst své vlastní univerzity, ale také vyvolávají pochybnosti o kvalitě vysokoškolského vzdělávání a výzkumu v očích široké veřejnosti.

Univerzita Palackého, ve snaze zabránit byt' jen podezření z porušení autorských práv u kvalifikačních i průběžných prací studentů, spolupracuje již od roku 2008 s Masarykovou univerzitou v Brně a dalšími vysokými školami v ČR na vývoji a implementaci informačního systému pro odhalování plagiátů.

Výsledkem společného projektu bylo spuštění systému na odhalování plagiátů ve vysokoškolských kvalifikačních

Dokončení na str. 8

Rektor Univerzity Palackého a děkanka Fakulty zdravotnických věd UP si vás dovolují pozvat na **slavnostní zasedání Vědecké rady Univerzity Palackého a Vědecké rady Fakulty zdravotnických věd UP** konané při příležitosti

UDĚLENÍ ČESTNÉHO DOKTORÁTU Dr. Karimu Andrew Sirkkovi, EdD.,

význačné osobnosti oboru ošetřovatelství (Finsko), za rozvoj péče o zdraví a systému zdravotnického vzdělávání v mezinárodním kontextu.

Slavnostní zasedání se koná **v úterý 9. listopadu 2010 v 11 hodin v aule Filozofické fakulty UP.**

Reprezentace vysokých škol se zápisným nesouhlasí

■ Na tiskové konferenci MŠMT 26. 10. představili ministr školství Mgr. Josef Dobeš a první náměstek MŠMT Ing. Kryštof Hajn návrh na zavedení zápisného, a to až do výše šesti tisíc korun ročně, které by umožnilo překlenout dobu do zavedení tzv. odloženého školného. S návrhem zápisného přišla podle ministerstva už loni Univerzita Karlova a podle slov ministra jej kladně přijaly reprezentace vysokých škol.

V rozporu s tímto tvrzením jsou dostupná stanoviska Legislativní komise Rady vysokých škol, Studentské komory RVŠ i Univerzity Karlovy.

„Toto zápisné, ve výši maximálně 4 800 Kč ročně, UK navrhla zejména jako možnou alternativu k úvahám o zavedení poplatků za opravné termíny zkoušek nebo odloženého školného. Obě tyto varianty, tj. odložené školné i zpoplatnění neúspěšných zkoušek, Univerzita Karlova odmítla a odmítá i nadále,“ uvedl ve svém prohlášení prof. Václav Hampl, rektor UK.

Legislativní komise RVŠ na svém mimořádném zasedání 21. 10. navrhla zápisné ze zákona zcela vypustit a ve svém usnesení uvádí: „Dle názoru LK je toto ustanovení v přímém rozporu s programovým prohlášením vlády, které počítalo v harmonogramu reformy financování nejprve s přípravou zákona o finanční pomoci studentům nejpozději do prosince 2011, a teprve následně s diskusí nad školným. Zápisné je jen jinak nazvané přímé školné. Účinnost zákona při způsobu jednání ve vládě a standardním legislativním procesu nelze očekávat dříve než v září roku 2011. Tyto poplatky však musí být studentům známy před termínem podávání přihlášek ke studiu (srovnaj znění §58 odst. 6. zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v.z.p.p.), tudíž ani pro akademický rok 2011/2012 nelze očekávat promítnutí této změny do financování vysokých škol.“

Studentská komora RVŠ za zásadní problém považuje fakt, že by studium bylo zpoplatněno v době, kdy neexistuje efektivní finanční pomoc studujícím. „Tu přitom považují za zásadní i odborníci z OECD, kteří se v loňském roce k návrhu reformy vysokého školství vyjadřovali. Ekonomické možnosti studentů dnes totiž nejsou nijak oslnivé,“ uvádí reprezentace studentů českých vysokých škol ve své tiskové zprávě.

Zápisné odmítla také např. studentská komora AS MU v Brně, která zároveň upozorňuje na další bod připravované novely, a to uvolnění části prostředků ze stipendijních fondů univerzit pro jiné použití než na studentská stipendia. „Finance ze stipendijních fondů nesmí být „tunelovány“ ve prospěch umocnění výpadků příjmů ze státního rozpočtu,“ zdůrazňují studenti MU.

(Zdroje a podrobné informace: www.msmt.cz/pro-novina-re/100-dnu-ministra-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-josefa; www.skrvs.cz/index.php?aid=1100; <http://crc.muni.cz/> -mav-

K 92. výročí vzniku samostatného Československa

■ Součástí Oslav Dne vzniku samostatného československého státu v Olomouci bylo tradiční kladení věnců k pomníku T. G. Marsaryka na Žižkově náměstí. Slavnostního aktu se zúčastnil také zástupce Univerzity Palackého prof. Lubomír Dvořák, CSc., prorektor UP pro regionální rozvoj.

-red-, foto -mo-

De septimo Stromateorum libro Mezinárodní konference o Klementovi z Alexandrie

Cyrlometodějská teologická fakulta UP byla ve dnech 21.–23. 10. hostitelem mezinárodního kolokvia věnovaného jednomu z nejvýznamnějších raně-křesťanských myslitelů (2. století) – Klementovi z Alexandrie.

■ Mezi hlavními hosty konference byli překladatelé Klementova díla pro prestižní francouzskou řadu Sources chrétiennes Alain Le Boulluc (CNRS – francouzská akademie věd), Annezwin van den Hoek (Harvard University) a tajemník Mezinárodní patristické asociace (AIEP/IAPS) Lorenzo Perrone.

Tématem setkání bezmála dvaceti odborníků z více než deseti různých zemí byla sedmá kniha Klementova nejvýznamnějšího díla Stromateis, představující profil dokonalého křesťana – pravého „gnostika“. Klementovu koncepci, vycházející z platónského konceptu připodobnění bohu, lze charakterizovat snahou o zahrnutí specifických křesťanských motivů: ideál kontemplujícího filozofa rozvíjí alexandrijský učitel do podoby soucitného křesťanského učitele, jehož poznání Boha vede k praktické nápodobě Božího láskyplného jednání vůči všem lidem.

V rámci programu kolokvia proběhla 23. 10. v prostorách CMTF valná hromada Patristické společnosti České republiky, která konferenci připravila ve spolupráci s Centrem pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty.

-red-, foto -mo-

Pražští policisté prošli výcvikem projektu E-Bezpečí PdF UP

■ Ve druhé polovině října procházeli intenzivním výcvikem v oblasti rizikového chování v kyberprostoru policisté preventivně-informačních skupin a odborů počítačové kriminality hlavního města Prahy. Připojili se tak k celorepublikovému vzdělávání policistů, které zabezpečuje tým Centra PRVoK PdF UP.

Hlavním tématem prezentačních workshopů byly zejména otázky bezpečné komunikace na internetu, kyberšikana, happy slapping, sexting, kybergrooming, ochrana osobních údajů na internetu, rizika sociálních sítí apod.

Východisko pro vzdělávání v této oblasti představuje zpracovaná kazuistika, která monitoruje české i zahra-

niční kauzy spojené se zneužitím ICT. Součástí workshopů je také prezentace metod manipulace užívaných virtuálními útočníky, problematika trestního a občanského práva ve vztahu ke kyberkriminalitě, možnosti prevence a intervence, data z národních i mezinárodních výzkumů a jejich stručná analýza apod. Doposud bylo v rámci programu E-Bezpečí proškolen více než 200 policistů, kteří získali znalosti a dovednosti nutné pro vlastní preventivní činnost v této oblasti přímo ve školách. Do konce roku 2010 jich bude proškolen více než čtyři sta.

Projekt vzdělávání policistů je zastřešen Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR.

Olomoucký projekt E-Bezpečí má již řadu let zkušenosti se vzděláváním žáků a učitelů a jeho systémem preventivních vzdělávacích akcí prošlo již více než 8 000 žáků a několik stovek učitelů z celé ČR. Jeho základní devizou je přímá terénní práce s dětmi i dospělými, nikoli pouze medializace tématu a tvorba jednorázových informačních portálů.

Více informací viz www.e-bezpecni.cz a www.prvok.upol.cz.
Dr. K. Kopecký, Centrum PRVoK PdF, foto archiv autora

Z JEDNÁNÍ KOLEGIA REKTORA UP

Ve velké zasedací místnosti Rektorátu UP se 20. 10. věnovalo Kolegium rektora UP těmto tématům:

- **Parametry hodnocení kvality vysokých škol.** Rektor UP prof. Miroslav Mašláň informoval členy Kolegia rektora o žádosti premiéra Petra Nečase, aby Česká konference rektorů předložila materiál, jenž by měl reflektovat parametry hodnocení vysokých škol. V této souvislosti byli všichni rektori veřejných vysokých škol požádáni o krátký koncentrovaný materiál, z nichž by pak příslušný dokument měl vzniknout. O obsahu dvoustránkového dokumentu, který by měl reprezentovat UP, pak rektor UP diskutoval se členy Kolegia. Materiál sestává ze tří částí, jehož první část se věnuje parametrům, které by měly měřit kvalitu vysoké školy v oblasti vědecko-výzkumné a tvůrčí činnosti, dále pak kvalitu ve vzdělávací činnosti. Další části dokumentu se věnují kvantifikaci ukazatelů kvality a způsobu sledování parametrů (ukazatelů) kvality. S drobnými úpravami, které do připraveného dvojlistu vneslo Kolegium rektora UP, byl tento materiál odeslán jako podklad k jednání s premiérem a reprezentanty MŠMT.
- **Přednáška k počtům J. L. Fischera.** Vědecká rada UP schválila, že 6. 12. přednese přednášku k počtům J. L. Fischera prof. Bedřich Moldan, dřívější ministr životního prostředí ČR.
- **Přijímací řízení.** Rektor UP informoval Kolegium rektora UP o dopise ministra školství, mládeže a tělovýchovy, v němž vysoké školy žádá, aby vyšly vstříc studentům, kteří budou vykonávat státní maturitu a v termínu od 30. 5. do 7. 6. neuskutečňovaly přijímací zkoušky.
- **Redakční rada Žurnálu UP.** Prorektor UP JUDr. Michal Malacka informoval Kolegium rektora o novém složení členů Redakční rady Žurnálu UP. Předsedu tohoto seskupení si jednotliví členové zvolí se sebou v průběhu prvního setkání, a to poté, kdy z rukou rektora převzou jmenovací dekryty (více na str. 3 dole).
- **Návrh změny kalkulace jídel.** S návrhem tzv. bezlimitního způsobu normování vystoupila před Kolegiem rektora UP Ing. Božena Pirklová, ředitelka SKM. Podle jejích informací by tato změna měla strážníkům přinést tu výhodu, že budou na jídelničku každý den kalkulovány skutečné ceny jednotlivých jídel a strážník tak zaplatí pouze to, co si objednal, tedy hodnotu spotřebovaných surovin a příslušný podíl režijních nákladů, nikoliv jednotnou cenu jako dříve. „V současné době je menza SKM UP poslední menzou, která používá zastaralý více limitní způsob normování. Tedy způsob, kdy kalkulace ceny vychází z tzv. limitů předpokládané spotřeby surovin, a nikoliv ze skutečné hodnoty spotřebovaných potravin při výrobě jídel,“ řekla Ing. Božena Pirklová. V následné diskusi však upozornil JUDr. Marek Hodulík, mj. nově zvolený předseda Kolejní rady, Kolegium rektora UP, na to, že hlavní portfolio strážníků jsou studenti a že se zavedením tzv. bezlimitního způsobu normování bez funkčního systému dynamického nákupu potravin nebude SKM nucena, aby nakupovala potraviny efektivně.

Více informací viz <http://www.upol.cz/odkazy/organy-up/kolegium-rektora-up/>

-mp-

K polistopadovému vývoji české společnosti Diskuse u kulatého stolu o dvaceti letech svobodných voleb

■ Katedra politologie FF UP uspořádala ve dnech 20. a 21. 10. odbornou konferenci s názvem „Voliči a volby 2010“. Za účasti předních českých politických komentátorů proběhl v jejím rámci v prostorách Uměleckého centra UP kulatý stůl „Dvacet let svobodných voleb“.

Komentátoři Alexandr Mitrofanov a Petr Nováček a politologové Josef Mlejnek a Pavel Šaradín (na snímku zleva) před početným publikem prezentovali své názory a postřehy k uplynulým dvaceti letům od sametové revoluce. Alexandr Mitrofanov z deníku Právo hned na úvod diskuse promluvil na téma volebních preferencí u skupiny voličů, kterou si pracovně nazval „politici romantici“. Jsou to, dle jeho názoru, lidé, kteří v minulosti volili především ODS, ODA, ale také Sládkovy Republikány, stranu paní Bobošíkové, Přátele Miloše Zemana a další spíše okrajové subjekty. Petr Nováček ocenil, že čeští voliči se naučili mezi stranami

rozlišovat a volit je podle svých preferencí. Zároveň však uvedl, že čeští voliči nejsou se stavem politiky spokojeni a stále mezi stranami hledají „tu pravou“. Na jeho slova navázal Josef Mlejnek s poznámkou, že právě vznik nových stran, jako jsou VV nebo TOP 09 ukazuje, že se v politice stále více uplatňují marketingové principy lákání voličů. Strany obecně čím dál více redukuje svůj program pouze na ekonomické aspekty a celá politika je dnes kapitalizovaná. Stejně tak chybí hlubší ideje a politické strany jsou podle jeho mínění v podstatě výdělečnými firmami.

V další diskusi pak došlo i na srovnání vývoje s okolními zeměmi střední a východní Evropy. Petr Nováček také velmi zevrubně seznámil s volebním modelem první republiky a s praktikováním tzv. reversů. Samozřejmě zbyl také prostor pro debatu s publikem, které využilo možnosti pokládat odborníkům dotazy.

Celá debata byla velmi přínosná a ukázala nejrůznější zjevné i skryté problémy české společnosti stejně jako mnohá úskalí polistopadového vývoje.

T. Chalupa, foto M. Otava

Lékařská fakulta UP je zapojena do Evropské podpory výzkumu veřejného zdraví

■ Podporu výzkumu veřejného zdraví v Evropském prostoru se zabývá projekt STEPS (Strengthening Engagement in Public Health Research), který je financován ze 7. rámcového programu EU a EK, konkrétně z priority „věda ve společnosti“. Projekt STEPS přímo navazuje a je významově propojen zejména s projektem SPHERE (Strengthening Public Health Research in Europe), který vzešel z 6. rámcového programu EU pod vedením fakulty veřejného zdraví University College London (UCL). Hlavními partnery projektu byla EUPHA (European Public Health Association, zastřešující organizace pro sdružení v oblasti veřejného zdraví) a EPHA (European Public Health Alliance, síť nevládních organizací a dalších neziskových organizací působících v oblasti veřejného zdraví). Konkrétním cílem projektu SPHERE bylo prozkoumat prostředky, kterými mohou být na evropské úrovni identifikovány výzkumné priority v oblasti veřejného zdraví za pomoci nestátních organizací. Projekt STEPS je jeho logickým (a plánovaným) vyústěním a jeho specifickým cílem je podpora zapojení občanské společnosti do spolupráce v oblasti výzkumu veřejného zdraví.

Projekt STEPS je vystaven na předpokladu, že současné zdravotní problémy nemohou být řešeny pouze individuální zdravotnickou péčí, je nutno se pozorně zaměřit i na populaci jako na celek v rámci systému péče o veřejné zdraví, specifitějí v rozsahu subsystému veřejného zdravotnictví. Výzkum v oblasti veřejného zdraví má mnoho podob, zahrnuje mnoho otázek a celou řadu vědních disciplín – sociální lékařství, epidemiologii, sociologii, ošetřovatelství, psychologii, statistiku, ekonomii, ekologii, politologii, právo, etiku a management vědy. Výchozí myšlenkou projektu STEPS je, že výzkum v oblasti veřejného zdraví je základem pro dobrou politiku a praxi v péči o zdraví a je nutné jej podporovat na národní i mezinárodní (evropské) úrovni.

Cílem projektu STEPS bylo zjištění situace v oblasti výzkumu veřejného zdraví ve dvanácti nových členských státech EU a vytvoření databáze národních participujících organizací, přičemž důraz byl kladen zejména na zapojení nestátních organizací, zabývajících se veřejným zdravím.

Národním partnerem projektu STEPS v České republice se stala Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM). O spolupráci a garanci všech odborných, metodologických a publikačních aktivit tento národní partner požádal Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky Lékařské fakulty UP. Konkrétně byl ze strany Ústavu odborně garantován národní workshop projektu STEPS s účastí Kanceláře Světové zdravotnické organizace (WHO) v ČR a Ministerstva zdravotnictví ČR, mezinárodní seminář na Maltě, konference EUPHA v Amsterdamu, publikační výstup v recenzovaném časopise, zprávy o významu projektu a jeho výsledcích v ČR, country – profil pro webové stránky projektu STEPS apod. (více na webových stránkách Ústavu).

Na národní úrovni projekt podpořil vznik nového partnerství mezi NSZM a UPOL. Jedná se o velmi zajímavé, funkční a výhledově velmi cenné spojení mezi municipální asociací a univerzitou, tedy mezi občanskou společností a organizací, zabývajících se i výzkumem.

Na mezinárodní úrovni projekt obdobným způsobem umožnil setkání partnerů, kteří by se za jiných okolností jen složité „hledali“. Z pohledu českých realizátorů projektu jsou cenné zejména příhraniční kontakty na blízké sousední země – Slovensko, Polsko a aktivní kontakty s UCL z Velké Británie. Projekt bude ukončen v červnu 2011, avšak jeho vedení plánuje další rozvoj aktivit v oblasti výzkumu veřejného zdraví v rámci 8. rámcového programu EU a EK.

Doc. K. Ivanová, Ph.D.

Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP

Populárně vzdělávací Mendel Forum 2010

■ Do konferenčního cyklu tradičně pořádaného Mendelianem MZM ve spolupráci s Univerzitou Palackého, ÚZF AVČR a VFU v Brně patří i populárně vzdělávací konference Mendel Forum. Diskusní, populárně vedené přednášky a exkurze jsou určeny zejména pro pedagogy, studenty SŠ a VŠ a odbornou veřejnost se zájmem o biologii, didaktiku a nové poznatky výzkumu především v genetice, molekulární biologii, fyziologii a biomedicině.

Letošní ročník konference Mendel Forum 2010 proběhl ve dnech 19. a 20. 10. v aule Přírodovědecké fakulty UP na třídě 17. listopadu.

-red-, foto -mo-

Apel Asociace děkanů filozofických fakult ČR

■ Na dalším z pravidelných setkání Asociace děkanů filozofických fakult 13. 10. v Opavě byl vypracován a přijat dokument „Vzdělávání a věda musí být skutečnou prioritou“, v němž představitelé vedení filozofických fakult ČR vyjadřují nesouhlas se způsobem, jakým je připravováno snížení rozpočtu v oblasti vysokého školství.

„Nejde přitom pouze o záležitost samotných škrtů, ale také o nejistotu v možnostech čerpání dalších zdrojů, konkrétně o komplikace s využitím evropských prostředků z programů administrovaných MŠMT,“ uvádí se v dokumentu, jehož adresáty jsou předseda vlády ČR RNDr. Petr Nečas, Mgr. Josef Dobeš, ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR, prof. Stanislava Hronová, CSc. 1. místopředsedkyně Rady pro výzkum, vývoj a inovace, Miroslava Němcová, předsedkyně Poslanecké sněmovny PČR, doc. Anna Putnová, Ph.D., MBA, předsedkyně Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PS PČR, MUDr. Přemysl Sobotka, předseda Senátu Parlamentu ČR, PhDr. Jaromír Jermář, předseda Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR.

„Dlouhodobá politika minulých vlád způsobila masivní nárůst vysokoškolských studentů, což samo o sobě vedlo ke snižování kvality vysokoškolského vzdělávání. Řešit tuto situaci rozpočtovými škrti za rok na rok považujeme za další nebezpečný hazard s úrovní českých vysokých škol,“ zdůrazňují děkani. Zároveň upozorňují, že jakékoli razantní snižování rozpočtu vždy ohrozí především humanitní a společenskovední obory, které jsou dlouhodobě podfinancovány: „Hrozí zde tak nejen degradace vysokoškolského vzdělávání, ale i hluboký a v mnohém nevratný zásah do vzdělávání v České republice. Program vlády České republiky definuje vzdělání jako svoji prioritu, ale v konkrétních krocích ho očividně ohrožuje, ba přímo likviduje.“

Dokument byl zaslán na vědomí také České konferenci rektorů, Radě vysokých škol a Akademii věd ČR.

Plné znění dokumentu na <http://adff.webnode.cz/news/vzdelavani-a-veda-musi-byt-skutecnou-prioritou/> -mav-

Univerzita představuje film o letošním majálesu UP

■ Pomyslným zakončením letošního Majálesu UP, který se konal 3. května na nádvoří Tereziánské Zbrojnice (a také připomínkou teplých majájových večerů, o nichž si můžeme nechat už jen zdát), je film mapující tyto studentské oslavy. Snímek nyní může široká veřejnost zhlédnout prostřednictvím videokanálu YouTube na oficiálním profilu UP. Celé studentské snažení a reje zdokumentoval Marek Partyš, student žurnalistiky a filmové vědy na FF UP, který snímek stylově podkreslil dobovými komentářem z dokumentu o majálesu v roce 1968. Za týden vidělo film na YouTube téměř 600 lidí – podívejte se také: www.zurnal.upol.cz/video/clanek/univerzita-predstavuje-film-o-letosnim-majalesu-up/.

Využijte možnosti a podívejte se také na další zajímavé snímky či reportáže z dění na své alma mater! Videokanal UP: www.youtube.com/user/PalackyUniversity. -red-

Týdeník UP má novou redakční radu

■ Rektor UP potvrdil svým podpisem členství v redakční radě Žurnálu UP novým zástupcům fakult. S platností od 1. 10. se členy tohoto grémia stali: JUDr. Mag. iur. Michal Malacka, Ph.D., MBA, prorektor UP; Mgr. Tomáš Parma, CMTF; prof. Milan Kolář, Ph.D., LF; prof. Vladimír Mihál, CSc., LF; prof. Jiří Fiala, CSc., FF; prof. Tomáš Opatrný, Dr., PfF; PhDr. Hana Marešová, Ph.D., PdF; Mgr. František Chmelík, Ph.D., FTK; Mgr. Radek Hanuš, Ph.D., FTK; JUDr. Ing. Filip Dienstbier, Ph.D., PF; Mgr. Jan Chrastina, FZV.

-red-

„Byla jedna mutr matka, prodávala epfl jabka...“ S prof. Pavlem Klapilem o makaronských lidových písních

Pane profesore, na veřejnost pronikl váš zájem o tzv. makaronské písně. Přibližte, prosím, tento termín. Zní trochu italsky ...

Pod označením makaronský primárně rozumíme dvojjazyčné nebo vícejazyčné verše. Makaronská poezie je významnou součástí literatury, hlavně středověké. S tlálí tento termín opravdu souvisí, poprvé se objevil koncem 15. století v příznačném názvu satiry „Carmen Macaronicum de Patavinis“ (Makaronská báseň z Padovy). Tehdejší dvojjazyčnost spočívala především ve střídání latiny s některými z národních jazyků, někdy se tyto dva jazyky až prolínaly. Česká slova s latinskými koncovkami musela již sama o sobě působit jako jazyková rozvmnost: „olim caeruleo blýskábat vertice plessus, nudaque dřevěným šmatlábat noha střevičkem, et longo tlustum pasábant fune životum“.

V naší souvislosti jde o dvojjazyčné lidové písně. Na našem území je nacházíme jen v jazykové podobě česko-německé, neboť s oblastí jiného neslovanského jazyka nesousedíme. V doteku se slovanskými jazyky se s vyhraněnou dvojjazyčností nesetkááme, spíše jen s pozvolnými přechody v dialektch („láska bože láska, kde tě lidé berú“ – „láska bože láska, kde řa ľudia berú“).

Jsou tyto písně početné a kde je na našem území nacházíme?

Makaronské česko-německé písně jsou podle mých zkušeností velmi vzácné. Zabývám se jimi, i když nikterak soustavně, již více než 25 let a za tu dobu jsem přesvědčivých dvojjazyčných písní našel sotva tři desítky. Musím však říci, že jsem sledoval jen ty, které svědčí o svém folklorním, tedy lidovém a tedy venkovském původu, nikoliv proto vojenské písně c. k. armády, ani písně kramářské, poutní, městské, dělnické apod.

V relativně významnější počtu jsem je doposud zjistil na Chodsku, Uničovsku a Hlučínsku. Jejich výskyt bych ale předem nevylučoval ani jinde, třeba na Vitorázsku (jihovýchodním Třeboňsku) nebo česko-kladském pomezí (Náchodsku).

Byly tyto písně obvyklou cestou zapisovány a publikovány?

„V Chodském zpěvníku“ Jindřicha Jindřicha jsou tři. Jednou z nich je „Hdepas, holka, bula“. V jejím polkovém nápěvu vidíme (slyšíme) tzv. prolamování, specičický český nápěvný rys, spočívající ve zpěvu jedné slabiky na dva nebo více tónů. Kvantita českých a německých úseků textu je ale v této písni zcela vyrovnaná, jakoby v konverzační příručce (toto tzv. slovníčkové uspořádání však není výhradní), oba jazyky vystupují v dialektch (viz notový příklad dole).

Na Hlučínsku písně systematicky sbírali počátkem 50. let minulého století zejména Jaromír Nečas a Jiří Vyslouzil. Zapsali i několik písní makaronských, které se do jejich „Hlučínského zpěvníku“ však nakonec nedostaly, asi z politických obav editorů nebo po přímém cenzurním zásahu.

Notový příklad

D A D A A⁷ D

Hde-pas, hol-ka, bu-la, vo píst mo-di kvest?
V za-hra-ce sem bu-la, v kor-tn pí-ný kvest.

D A D

Kve, kve, kve, kve v kor-tn pí-ný, kvest.

1. Hdepas, holka, bula,
vo píst, módl, kvest?
V zahrace sem bula,
v kortn píný kvest.
[: Kve, kve, kve, kve,
v kortn píný :] kvest. | 2. Copas tan dělála,
vozhost, módl, kmocht?
Rúže sem trhála,
rózn hobí copft.
[: Cop, cop, cop, cop,
rózn hobí :] copft. | 3. Pro koho ty rúže,
fir ven ten rózn?
Pro mýho mjilýho,
fir má šocedl.
[: Šo, šo, šo, šo,
fir má šoce :] -dl. | 4. Hdepa je tvuj mjilyj,
vo ísten tajn šoc?
Von tam v komoře spjí,
intr komr slóft.
[: Šlo, šlo, šlo, šlo,
intr komr :] slóft. |
|--|---|---|---|

Hlučínsko (lidově zvané též „Prajska“) je v důsledku svého zvláštního národnostního a politického vývoje na tyto písně relativně nejbohatější a zasloužilo by si zvláštního pojednání.

A zachytit těch několik uničovských se díky šťastným okolnostem podařilo mně. V 80. letech minulého století jsem v olomouckém Okresním kulturním středisku vydal „Čtyřicet písníček z Uničovska“ (1987), v nichž jsem mj. čerpal z repertoáru nositelky tradic paní Eugenie Dubové z Lazců u Uničova. Mezi jejími písněmi byly i tyto dvě (druhá, slovníčková, je zkrácena):

1. Kom tancn, majn mádl, vózis den das,
(komm tanzen, mein Mädel, was ist denn das)
já sem tě miloval tak krátké čas,
já sem tě miloval jenom chvílku,
pušt mě k sobě, muj zlaté andilku.
2. Kom tancn, majn mádl, kom du cu mir,
(...komm du zu mir)
já budu dnes večir tvuj kavalir.
Dáme si na sále sólo zahrát,
abys ty věděla, jak tě mám rád.

1. Byla jedna mutr matka,
prodávala epfl jabka, jablička.
Měla gártn zahradu ...
2. Přišla do ni koza cíge,
koza cíge, kozena.
Vzala na řu štange hul...

Uničovsko však není jediným severomoravským regionem ...

Máte pravdu, srovnatelným regionem je zejména Zábřežsko. V osmdesátých letech jsme s Olgou Hrabalovou uspořádali a v šumperském muzeu vydali sbírku „V Zábřeže na rynku“. Nalezli jsme tam ale pouze jedinou makaronskou píseň, „Sedlák jede do mléna“, kterou v r. 1914 zapsal v Bohutíně Bohuslav Indra. Refrérovitě se v ní čtyřikrát opakuje pouze „to se vajs“ (to se ví). V písňových textech Uničovska nejsou naproti tomu osamocena slůvka německého původu žádnou velkou vzácností: „v glidě“ (v řadě), „to je gut“ (to je dobře), „pod rathözem“ (pod radnicí), „linksumgarda“, „unzřfáj“ (vojenské povely popř. jejich zkromoleniny) ... Pozadí této rozdílnosti je asi sociální. Na Uničovsku totiž neměli čeští starousedlíci německým co závidět, obojí to byli vcelku zámožní sedláci hospodařící na úrodné půdě, situace na Zábřežsku však byla v tomto směru horší a zábřežské textilky se značným počtem germano dělnictva byly navíc v německém držení (jako urputný člen organizátor prosul v první polovině minulého století zejména zábřežský továrník Herrmann Brass).

Migrovaly tyto písně mezi jednotlivými regiony?

Větší část ano, a v tom je z folkloristického hlediska nej-pádnější důkaz jejich lidovosti. Píseň „Můj zlatý Honzičku“,

Prof. PhDr. Pavel Klapil, CSc., člen Katedry hudební výchovy Pedagogické fakulty UP, se teoreticky i publikačně zaměřuje na etnomuzikologii a na nauku o harmonii a kontrapunktu. Kompozičně se věnuje úpravám lidových písní (ččetně vydání instrumentálních úprav ve Francii, Rakousku a Dánsku) a tvorbě pro dětské sbory. Spolupracuje mj. s Etnologickým ústavem Akademie věd ČR v Brně, Sudetoněmeckým hudebním ústavem v Rezně, folklorními soubory oblasti Hané a Záhoří, národopisným festivalem Lidový rok Velká Bystřice (v rámci jehož letošního jubilejního 20. ročníku vydalo Folklorní sdružení ČR spolu s velkobystřickým Kulturním střediskem jeho zpěvník Okolo Bystřice), festivalem dětských sborů Svátky písní Olomouc a Muzeem Komenského v Přerově.

kerou uvádí již zmíněný Chodský zpěvník, byla zapsána, ovšem ve variantách, i např. na Vysočině a Hlučínsku.

1. Můj zlatý Honzičku,
vozhost ten kmocht
(was hast du denn gemacht / copaks dělal)
já sem tě čekála
tý konce nocht.
(die ganze Nacht / celou noc)
2. Já sem tě čekála,
traumt hóc fon týr,
(geträumt hab ich von dir / zdálo se mi o tobě)
já sem se vohlídla,
tú šlofst paj mir.
(du schläfst bei mir / spíš vedle mě)

Vědí o těchto písních i odsunutí sudetští Němci, případně jejich potomci?

Po listopadu 1989 bylo možno očekávat, že zájem o ně vzroste. Stalo se. Brzy poté mě prostřednictvím Antonina Schindlera, dr. h.c., na naší fakultě navštívil Widmar Hader, hudební skladatel a ředitel Sudetoněmeckého hudebního ústavu v Rezně. Pozval mě na sympozium „Musikalische Wechselwirkungen zwischen Deutschen und Tschechen“ (Vzájemné česko-německé hudební ovlivňování, 1994). Jeho účastníci se o tyto písně velice zajímali a v diskusi po mém referátu se ukázalo, že existence dvojjazyčných písní je pro řadu z nich dokonce objevem. Sudetoněmečtí předodsuňoví sběratelé je totiž přecházeli, jako ostatně i většina sběratelů našich. Sám Hader pak některé upravil pro smíšený sbor a tyto úpravy poté zpívaly jejich sbory i při svých zájezdech k nám.

Jeden z účastníků tohoto sympozia mi poskytl velmi zajímavou a vzácnou trojjazyčnou latinsko-česko-německou poutní píseň ze 17. století „O Maria, mater pia“, pocházející z hornofalckého poutního místa „Neukirchen bei Heilig Blut“ (...u svatě krve). Z faksimile jejího textu (nápěv není znám) je patrné, že české úseky textu se proti případně neúčasti českých poutníků pojistily svými německými ekvivalenty o stejném počtu slabik, vytisknutými in margine (viz ukázka z faksimile na str. 5).

Vyskytují se takové písně i jinde v Evropě?

Pozitivně vím o jejich výskytu na pomezí maďarštiny s většinou jejich sousedních jazyků, včetně slovenského. Zapsal je Béla Bartók. Moje diplomantka Jana Valentová zase přivezla ze studijního pobytu na univerzitě v Innsbrucku makaronské písně italsko-německé. Mezi nimi vyniká tento mírně škádlivý a parodující text o pravém Italovi z Copley,

Pokračování na str. 5

Pozoruhodná publikace k českým a slovenským církevním dějinám Přehled církevního dějepisectví 19. a 20. století

Na stránkách Žurnálu UP v poslední době vyšlo několik článků, které referovaly o činnosti Centra dějin křesťanské politiky, které působí na katedře historie FF UP. Dnes bychom chtěli akademickou obec upozornit na významnou publikaci vydanou jako tištěný výstup z velmi úspěšné mezinárodní konference pořádané Centrem ve spolupráci s Katolickou univerzitou v Ružomberku a Centrem pro studium demokracie a kultury na Slovensku na jaře 2009.

Publikace vycházející pod názvem Církev 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii, editovaná Pavlem Mačalou, Pavlem Markem a Jiřím Hanušem (Brno 2009, 647 s., prodejní cena 498 Kč), přináší příspěvky pětadesáti většinou českých a slovenských autorů (ale najdeme i Slovinců a Japonců), kteří hodnotí historickou produkci pojednávající o křesťanských církvích (katolické, pravoslavné, československé, protestantských církvích) v období zrodu a etablování moderní industriální společnosti, která vnašela do života církevních společenství nové ideové a organizační podněty a nutila je reagovat na fenomény konzervatismu, liberalismu, demokracie, socialismu a vyrovnávat se se sekularizací a šířením ateismu ve společnosti. Proces vyrovnávání se s novým světem nebyl pro církev jednoduchou záležitostí, probíhal většinou bouřlivě, přinášel řadu vnějších i vnitřních konfliktů, proto i historická rekonstrukce a interpretace událostí není jednoznačná a nabízí názorově podnětné výklady jako příspěvky do diskuse směřující k vytvoření objektivního obrazu doby.

Knihovna UP na Facebooku

Rádi bychom vás informovali, že také Knihovna UP se rozhodla využívat sociální síť Facebook. Naše stránky jsou přístupné na adrese www.facebook.com/knihovnaUP.

Potěší nás, stanete-li se našimi fanoušky a uživateli.

Vaše Knihovna UP

Za pozitivum považujeme snahu vtisknout publikaci „ekumenický ráz“, překonat izolovanost pohledu na české a slovenské církevní dějiny ze zorného úhlu jedné církve, která směřuje k postupnému vytváření předpokladů pro moderní syntézy národních církevních a náboženských dějin. Příspěvky jsou nejen zhodnocením vykonané práce, ale i výzvou k dalšímu badatelskému úsilí do budoucna, k zaplnění „bílých míst“ a nové objektivizaci dějů a procesů na poli církvi. S ohledem na skutečnost, že pro ideu historiografické reflexe daného časového období se podařilo získat přední české a slovenské historiky církevních dějin, je kniha rovněž užitečnou konfrontací mezi oběma národními historickými komunitami, přičemž z kvantitativního hlediska se zdá slovenská produkce širší, než česká.

Čtenář publikace musí s uspokojením konstatovat, že na vzniku knihy, která bude do budoucna představovat jeden ze základních pilířů syntézy historiografie českých a slovenských církevních dějin, se významnou mírou podíleli také historikové a teologové, starší i mladší generace, působící na Univerzitě Palackého, příp. spolupracovníci Centra dějin křesťanské politiky (prof. M. Trapl, prof. P. Marek, doc. D. Němec, doc. M. Kouřil, ThLic. J. Doležel, PhDr. M. Hošťálková aj.).

Kniha o církevní historiografii 19. a 20. století představuje současně první svazek nové ediční řady Centra dějin křesťanské politiky na FF UP. Je hodnotným a reprezentativním krokem na tomto poli a věřme, že zdaleka ne posledním.
Prof. P. Marek, vedoucí CDKP

„Byla jedna mutr matka...“

„který je samé „prosím, lituji“, chce být stále krásnější a prohlašuje o sobě, že musí zpívat Santa Lucia a nikdy, ani dříve ani později, s tím nepřestávat. V textu se střídají německá slova s italskými, často s úmyslnými nesprávnostmi: německá slova „früher“ (dříve) a „später“ (později) mají např. běžnou italskou koncovku -ar. Text se také na proslulý nápěv „Santa Lucia“ zpívá:

Auf dem Coplena,
ganz Italiener,
prego, rigretto,
macht sich 's er schöner.
Soll ich cantario,
niemals finalio,
frühar and spätar,
Santa Lucia.

Obdobný případ makaronského otextování široce známého nápěvu, v tomto případě vídeňského popěvku „O du lieber Augustin“, známe i z Čech a Moravy (u nás se na něj také zpívá poněkud pokleslý nemakaronský text „Sedí muška na stěně“):

Ó, majn líbr Augustin,
já tě k nám nepustim,
Ó, majn líbr Augustin,
ales ist hin.
Já už mám husara
z dlóhema fósama,
ó, majn líbr...

Na Uničovsku se tento zpěv o Augustinovi přidával jako refrén za obě sloky uvedené písně Kom tancn, takže vznikl delší valčík, který již stál tanečnicům zato, aby se zvedli ze židlí a šli do kola.

Jaké místo zaujímají tyto písně ve vaší činnosti?

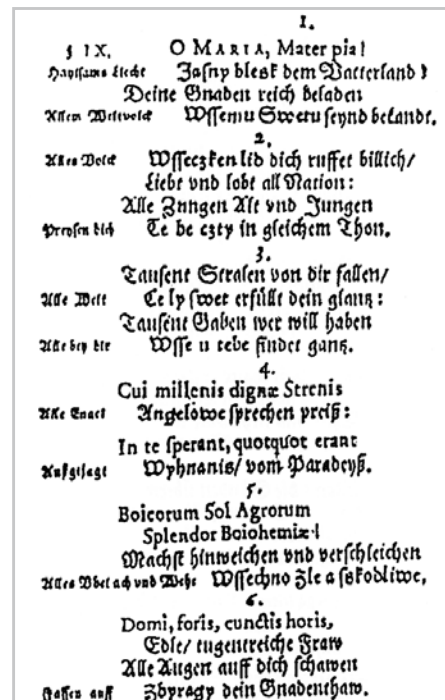
Mým těmto písním blízkým oborem je hudební folkloristika. Zabývám se tedy hlavně hudební stránkou lidových písní a tanců. Makaronské písně mě však ihned upoutaly veselým,

Dokončení ze str. 4

někdy až rozpustilým vyzněním svých textů. Snad by mohly být i historické ostny otupujícím příspěvkem k česko-sudetoněmeckému poválečnému dialogu. Tento žetel jsem ostatně vnímal dosti citlivě, neboť moji rodiče byli doživotně traumatizováni svým vyhnáním z Krnovska po Mnichovu 1938.

Ve spolupráci s prof. P. Klapilem připravila V. Mazochová, foto M. Otava

Ukázka z faksimile O Maria, mater pia

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci srdečně zve na

slavnostní akty,

které se uskuteční

12. 11. 2010 v aule Filozofické fakulty UP.

- 10.00 • Promoce absolventů doktorského studijního programu Lékařské fakulty
- Předání jmenovacích dekretů docentům, kteří se habilitovali na Lékařské fakultě
- 11.30 • Promoce absolventů doktorského studijního programu Cyrilometodějské teologické fakulty, Přírodovědecké fakulty, Fakulty tělesné kultury
- Předání jmenovacích dekretů docentům, kteří se habilitovali na Přírodovědecké fakultě
- Priznání práv emeritním profesorům Cyrilometodějské teologické fakulty, Přírodovědecké fakulty
- 13.00 • Promoce absolventů doktorského studijního programu Filozofické fakulty, Pedagogické fakulty
- Předání jmenovacích dekretů docentům, kteří se habilitovali na Filozofické fakultě
- Priznání práv emeritnímu profesorovi Filozofické fakulty

Moravsko-slezská křesťanská akademie, Vysokoškolské katolické hnutí a Filozofická fakulta UP zvou na přednášku

prof. Tomáš Halík, Th.D.: Nádvoří pohanů?

Setkání nad jeho novou knihou Divadlo pro anděly se uskuteční v aule Filozofické fakulty UP, 17. 11. v 17 hodin

Katedra hudební výchovy PdF pod záštitou rektora UP pořádá v rámci 6. ročníku olomouckého hudebního festivalu **Opera Schratzenbach 2010**

koncert Tvůrčího centra Olomouc

Program: J. Slimáček, J. Bažant, K. Pexidr, T. Hanzlík, V. Zouhar. Účinkují: D. Mandysová / soprán, R. Feiferlíková / alt, V. Müllerová / klavír, Damian Quartet. Umělecké centrum UP, **Kaple Božího Těla, 10. 11. v 19 hodin**, vstup volný.

Vyhledávání literatury v českých elektronických zdrojích

Knihovna UP připravila pro studenty a zaměstnance UP seminář, jehož obsahem je nácvik a praktické vyhledávání v databázích Anopress, Česká národní bibliografie, Jednotná informační brána, Databáze závěrečných prací studentů MU v Brně. Seminář, který povede Ing. Pavlína Dohnalová, je pro studenty a zaměstnance UP zdarma, je třeba se jen zaregistrovat. Termíny a další informace najdete na <http://ezdroje.upol.cz>.

Zimní akce pro děti

Akademik sport centrum UP připravilo pestrou nabídku zimních akcí pro děti:

Tři oříšky pro Popelku. Program pro rodiče a děti. Horní Bečva, 26. 2.–4. 3. 2011.

Po stopách sněžného muže. Lyžařský a snowboardový kurz pro děti 6–11 let. Karlov pod Pradědem, 26. 2.–4. 3. 2011.

Lyžařská a snowboardová škola pro děti a mládež 5–16 let, Karlov, Kouty nad Desnou, v pravidelných sobotních a nedělních turneích.

Jarní prázdniny Olomouc 2011. Příměstský tábor pro děti 6–11 let a 12–16 let, 28. 2.–4. 3. 2011.

Ski & Snowboard Academy. Karlov pod Pradědem, Penzion Zátíší, 26. 2.–4. 3. 2011

Více informací na www.letodeti.cz.

Katedra aplikovaných pohybových aktivit pod záštitou děkana FTK doc. Zbyňka Svovila, Ph.D., si vás dovoluje pozvat na **5. ročník odborného semináře Aktivní v každém věku**

Obsah semináře jsou vhodné pohybové aktivity pro seniory, otázky prevence, stravovacích návyků apod.
Učebny Sportovní haly UP 11. 11. od 12. 30 hod.
Příhlášky a případné dotazy zasílejte na email hana.bednarova@upol.cz.

Katedra aplikované lingvistiky FF UP vás v rámci Měsíce rumunské kultury ve **na přednášku Pavla Klvače (FSS MU v Brně) Česká krajina v Rumunsku – její krásy a autenticita**

9. 11. v 17 hod., Katedra aplikované lingvistiky FF UP, učebna č. 14, Vodární 6,

Katedra výtvarné výchovy PdF UP pořádá **výstavu současných kreseb** členů ostravské výtvarné skupiny z přelomu 80. a 90. let **věnovanou Janu Balabánovi**

Přirození po dvaceti letech

Daniel Balabán, Benda, Petr Pastrňák, Hana Puchová, Pavel a Helena Šmídovi a Jiří Šurůvka
Zahájení výstavy se koná **10. 11. v 17. 00 hod. v 1. patře Uměleckého centra UP.** Potrvá do 31. 12.

Dočasný přístup do nových databází

Univerzita Palackého má **do 25. 1. 2011 zkušební přístup** do plnotextových databází: **Political Science Complete** – politologie, diplomacie demografie, ekonomie, zahraniční vztahy atd.; **Communication and Mass Media Complete** – lingvistika, rétorika, psychologie, media, umění atd. Vstup do databáze EBSCO najdete na URL: <http://ezdroje.upol.cz> nebo přímo <http://search.ebscohost.com>.

Přednáškový večer Spolku lékařů

Spolek lékařů v Olomouci ve spolupráci s Ortopedickou klinikou FNOL a LF UP pořádá další z přednáškových večerů, tentokrát na téma *Záněty kostí a kloubů*. Koná se **10. 11. od 16 hodin v prostorách Teoretických ústavů LF UP.**

Katedra hudební výchovy PdF UP pořádá v rámci 6. ročníku olomouckého hudebního festivalu **Opera Schratzenbach 2010 To jsme v hudebce nebrali**

Petr Váša, Dětská opera Olomouc, Studenti PdF UP. Umělecké centrum UP, **Kaple Božího Těla, 11. 11. v 19 hodin**, vstup volný.

Děkan Přírodovědecké fakulty UP vyhláší pro studenty, zaměstnance UP a absolventy a seniory **PřF V. ročník soutěže o nejlepší návrh s tématem Vánoční přání a PF 2011**

Podmínky účasti v soutěži: soutěžní návrh musí být vlastní tvorbou. Do soutěže budou přijímány návrhy ručně malované, kreslené, vymodelované nebo jinak výtvarně zpracované, jež bude možné převést pro tisk přání do elektronické podoby. Soutěžící mohou také předkládat vlastní fotografie nebo vlastní počítačové zpracované návrhy, text přání pro české i mezinárodní účely. Formát přání musí odpovídat standardním formátům obálek, nutný je souhlas vítěze s použitím návrhu jako oficiálního vánočního a PF přání PíF a jeho aktivní účast na zpracování návrhu do finální podoby k tisku. **Uzávěrka** přijímání obdrží finanční ocenění ve výši 3 tis. Kč formou mimořádného stipendia (student) nebo odměny (zaměstnanec) a poukázku na třídní pobyt pro dvě osoby ve fakultním rekreačním zařízení v Karlově. Podrobné informace viz www.upol.cz/fakulty/prf/aktualni-sdeleni-prf/

RedBull Dodgeball aneb Mezinárodní míčová mela

Olomoucká balonová přestřelka československé studentské soutěže ve vybíjené RedBull Dodgeball proběhla ve středu 27. 10. v tělocvičně střední zdravotní školy Pöttingova. Mezi třinácti vysokoškolskými soutěžními týmy se objevili dokonce dva týmy zahraniční, můžeme tedy směle mluvit o mezinárodním turnaji! **Erasmičové ze Španělska vyměnili býčí zápasy za balóny a postavili se Hanákům pod hlavního mančafťů Drunk team 1 a Drunk team 2. Olé, Olomouci!**

Hlavní rozhodčí popsal turnaj jako velmi vyrovnaný, a to až do samotného finále, kde se utkali zlatí 1st Czech gay team s partičkou Betonové vejce. Gayové připouští, že jim k výhře trochu pomohlo štěstí, ale odhodlaní uspět jim nechybělo ani na začátku: „Bojovali jsme za práva gayů a lesbiček,“ přiznal tajemník týmu Peter. Podle něj se zápas stal skutečnou pastvou pro oči v semifinále, kdy kapitán Martin vybouchal celé protivníkové družstvo a umně využil svůj bonusový život v boji proti FTK Elite. Na brněnské finále, které proběhne v klubu Fléda 23. 11., se budou připravovat takticky, psychicky a fyzicky – jako studenti Fakulty tělesné kultury jistě dobře vědí, o čem mluví.

V kategorii Fashion Battle se zadařilo jinak třetím FTK Elite, kteří zvolili styl sicilského podsvětí: Módu ala mafie. Moravští mafiáni by se ve svých černých kalhotách, bílých košilích, kravatách a kloboucích mohli směle postavit rodině Corleonových. Nežklamali

ani zlatí Gayové, kteří popisují svůj styl jako labutí loučička: Primabaleríny a baletáři se opravdu vyfikli, jejich růžovobílá záclonová baletní sukýnky byly vskutku legendární a k dokonalosti jim chyběly už jen piškoty. *-mar-, foto archiv redbull*

Na tvorbě zákona o lobbingu se budou podílet i studenti

Podobu zákona o lobbingu mohou ovlivnit i studenti, pokud se zapojí do soutěže o nejlepší esej na téma „Je regulace lobbingu v České republice nutná?“. Tuto soutěž vyhláší poslankyně Lenka Andryšová s podporou Transparency International. „Zákon o lobbingu nemá v České republice obdoby. Proto chci nejdřív rozpoutat diskusi ve veřejnosti. V prvním kole ovlivňují studenti z akademické půdy, poté budu zákon diskutovat s odbornou veřejností.“

Tento týden jsme již oslovili právnické a politologické katedry a studentské spolky,“ říká Lenka Andryšová. „Uvítám i spolupráci s příslušnými ministerstvy,“ dodává.

Studenti mají zasílat eseje v maximální délce desíti normostran v češtině nebo angličtině do 31. 12. na e-mail soutez.lobbing@gmail.com. Nejlepší autor bude oceněn 10 000 Kč, získá možnost absolvovat stáž v Poslanecké sněmovně a účastnit se konference o lobbingu. *-tz-*

Oborová rada doktorského studijního programu Pedagogika, Ústav pedagogiky a sociálních studií PdF UP si vás dovolují pozvat na

VIII. ročník mezinárodní studentské vědecké konference na téma

Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech studentů doktorských studijních programů

Aula PdF (Žižkovo nám. 5) 1. 12. od 9 hodin

Cílem konference je seznámit akademickou obec a širší odbornou veřejnost s tématy a průběžnými výsledky disertačních prací spadajících do oblasti pedagogiky. Výstupem konference bude recenzovaný sborník.

Zvaní jsou jak aktivní, tak pasivní účastníci.

Podrobnosti naleznete na www.upss.cz/akce-ustavu/konference/.

Prestížní ocenění pro Katedru germanistiky...

(SRN). Po dlouhých poválečných letech byl profesor Joerg Krappmann jedním z prvních německých profesorů na české katedře germanistiky. Připomínám, že nadační profesuru získala Olomouc – nikoli třeba Praha nebo Brno, nikoli Polsko nebo Rusko. (...)

Vlastně na tom není nic mimořádného, věnuje-li se filologické univerzitní pracoviště literatuře svého regionu – ne tak ovšem v zemích bývalého východního bloku, kde po vyhnání německého obyvatelstva vládla snaha zahladit veškeré vzpomínky na německý a rakouský part českých dějin, na německou kulturu, literaturu i jazyk. V padesátých letech a pak v období normalizace to chtělo odvahu zabývat se tímto tématem. Tuto odvahu měl například Ludvík Václavek, žák Pavla Trosta a Hanse Mayera, který v 60. letech patřil k nejvýznamnějším československým germanistům – než byl v roce 1972 v rámci politických čítek po Pražském jaru zbaaven jak pracovního místa na katedře germanistiky, tak možnosti přednášet a vyučovat i publikovat, dokonce mu byl zakázan vstup na filozofickou fakultu. V těchto temných dobách při něm zůstala jen hrstka věrných a odvážných, například jeho olomoucká kolegyně Lucy Topolská, která přes různá šikanování ze strany nadřízených doporučovala studentům k četbě Václavkovo skriptum (které – přestože bylo na přísném indexu – posloužilo několika generacím studentů všech českých germanistik), posílala je na „tajně“ konzultace ke „knihovnicku“ Václavkovi, podepisovala Václavkovy články svým jménem, aby vůbec mohly vyjít. Svým výzkumem

Dokončení ze str. 1

německé literatury z olomouckého regionu, Moravy a Čech položil Ludvík Václavek základ pozdějšímu Centru. (...)

„Na Katedře germanistiky FF UP se snažíme zachránit němčinu coby jazyk vlastní národní identity, kultury, historie a vědy. Číníme tak na dvou frontách. Za prvé tím, že jsme – s podporou Nadace Volkswagen-Stiftung – zavedli nový studijní obor Němčina jako jazyk humanitních věd, kde se snažíme studentům prezentovat němčinu nejen jako (pomalu vymírající) nástroj ke komunikaci, nýbrž jako jazyk, který generuje myšlení, vede k poznání, tvoří kulturu a umění, zakládá historii a identitu a z jehož ducha vyrostly v průběhu 19. století téměř všechny moderní humanitní vědy. Za druhé tím, že se v Centru pro výzkum moravské německé literatury věnujeme „té druhé“ literatuře z Moravy i Čech. Na chodu Centra se dnes vedle jeho zakladatele prof. Ludvíka Václavka podílí většina členů katedry z literárního oboru a také 20 až 40 doktorandů a studentů všech ročníků. Studenti se při svém zapojení do chodu Centra učí za pochodu vědecké práci a publikují pod křídly Centra své první vědecké studie. Takovéto složení výzkumného týmu ale také zaručuje jeho velkou dynamiku, mladický elán a všeobecné pěstování „radostné vědy“. Radost z práce si snažíme uchovat i přesto, že časy jsou zlé: pro olomouckou germanistiku (která byla před nedávnem přinucena propustit osm svých členů), pro germanistiku jako vědní obor, pro němčinu v Čechách i němčinu v Německu – a pro vzdělání a ducha obecně,“ uvedla prof. Ingeborg Fialová, vedoucí Katedry germanistiky FF UP, při převzetí ceny. *-red-*

To sladké slovo reforma... (III)

Dokončení z minulého čísla

60. léta: Pokus o decentralizaci

Na počátku šedesátých let komunistická strana seznala – v konfrontaci s nastupujícími ekonomickými problémy – že v národním hospodářství chybí větší počet vysokoškolsky kvalifikovaných odborníků. Na první pohled toto zjištění odpovídalo skutečnosti – vždyť mezi řediteli výrobních, stavebních a dopravních podniků se mohlo pochlubit vysokoškolským vzděláním jen něco málo přes 13 % těchto vrcholových manažerů, zato takřka 40 % z nich dosáhlo pouze základního vzdělání. Podstata tohoto problému ovšem tkvěla v třídním politickém mechanismu obsazování funkcí po roce 1948, který jednoznačně upřednostnil kádrově politickou kvalifikaci před náležitou kvalifikací odbornou.

A tak počet vysokoškolských studentů v Československu v první polovině šedesátých let prudce rostl. V této souvislosti také došlo k úpravě přijímacího řízení, jehož podstatou se stalo tzv. komplexní hodnocení uchazeče o vysokoškolské studium. Změna přijímacího řízení uskutečněná v roce 1960 nesporně narušila dosavadní hypertrofii kádrově politické selekce, protože nově koncipované „příjímačky“ umožnily posuzovat uchazeče v širších souvislostech.

V důsledku těchto opatření ovšem nastoupila na vysoké školy výrazná a aktivní generace studentů, která se ve druhé polovině šedesátých let zapojila do emancipačního úsilí, posléze významně podporujícího reformní pokus o tzv. socialismus s lidskou tvář.

Na začátku druhé poloviny šedesátých let se československé terciární školství ocitlo ve vážných problémech, které ještě prohlubovala krize ekonomická. Reformní hauzírování z padesátých let, nedostatečné financování spojené s růstem počtů vysokoškolských studentů a centrálně direktivní řízení přivedlo vysoké školy do vážné krize.

Úvahy o nápravě krizového stavu vysokých škol se vyznačovaly – ve rovnání s přelomem padesátých a šedesátých let – daleko větší otevřeností, kritičností i komparací s vyspělými státy západní Evropy a také aktivní účastí reprezentací vysokých škol v procesech usilujících o změnu v přístupech k terciárnímu školství. Nejvýznamnějším krokem k nápravě krizového stavu se stal nový vysokoškolský zákon z roku 1966. Následně přepracování a novelizace nejrůznějších prováděcích předpisů se pokoušely o vytvoření decentralizovaného modelu řízení vysokých škol s cílem vytvořit dostatečný prostor pro vlastní iniciativu jednotlivých vysokoškolských institucí. Východiskem z hluboké krize se tak měl stát postupný přechod „správy věcí univerzitních“ do rukou nesmělé se konstituující akademické obci, jakož i zvýšení objemu financí směřujících do prostředí vysokých škol. Za zmínku stojí i snaha o komplexnost tohoto reformního pokusu, který se pokusil reagovat na nedostatky v sekundárním školství. Na sklonku šedesátých let se přeměnily nesmyslně polytechnizované „dvanáctiletky“ ve čtyřletá gymnázia charakterizovaná jako výběrové střední školy určené primárně pro přípravu k vysokoškolskému studiu. Realita existence vysokých škol a připravovaná opatření v oblasti

terciárního školství v v období Pražského jara dokonce nemálo narušovala samy politicko-ideologické fundamenty terciárního školství stanovené na přelomu čtyřicátých a padesátých let, a to především úsilím o explicitní kodifikaci svobody vědecké práce a podstatným rozšířením vnitřní autonomie a samosprávy vysokoškolských institucí.

Pokud porovnáme reformní postupy v padesátých letech a ve druhé polovině let šedesátých, pak s překvapením zjišťujeme, že pokusy o „ozdravení“ socialistického terciárního školství se odehrávaly v duchu návratu (byť jakkoliv omezeného) k původním principům předúnorové existence vysokého školství.

Porážkou Pražského jara byl slibný vývoj terciárního školství z druhé poloviny šedesátých let definitivně ukončen. Normalizované mocenské centrum v první polovině sedmdesátých let vysoké školy náležitě „konsolidovalo“, a to zejména prostřednictvím rozsáhlé personální čistky, která spolehlivě odstranila – a nejen ze školství terciárního – příznivce modernizačních změn.

70. léta: „Jednotná vysoká škola“

V roce 1976 vyhlásila komunistická strana vzdělávací reformu pod názvem Další rozvoj československé vzdělávací soustavy. Jednalo se o mimořádně komplexní a hluboký reformní projekt, jehož architektura vyrostla z potřeb a plánů politických a hospodářských. Enormní snaha o další růst československé ekonomiky (charakteristické zastaralou „těžkou strukturou“) vyžadovala – vedle finančních investic – také dostatečný počet volných kvalifikovaných sil v dělnických profesích. Těch se ovšem nedostávalo v důsledku demografického regrese ze šedesátých let. A proto se ústředním bodem reformy československé školské soustavy z poloviny sedmdesátých let stalo snížení délky základní školní docházky z devíti na osm let, které mělo přinést především v průběhu osmdesátých let, národnímu hospodářství kolem 230 tisíc nových pracovních míst. Potřebám přežilé ekonomické struktury vycházela vstřícně také reforma sekundárního školství, orientujícího se především na přípravu pracovníků z dělnických profesích. Tak se původně odborná učiliště povýšila do ranku středních škol a leckteré obory se současně opatřily maturitní zkouškou; opětovně se polytechnizovala gymnázia. Reforma konvenovala mocenskému centru také z hledisek ideologických, protože kladla důraz především na zvyšování kvalifikace budoucích příslušníků dělnické třídy, kteří z pohledu normalizační ideologie tvořili hlavní prorežimní oporu. Z obecného pohledu učinila školská reforma z poloviny sedmdesátých let vzdělanostní metou reálného socialismu učňovské a středoškolské vzdělání, a to ještě v utilitární formě směřující k využití absolventů středních škol pro výkon náročných dělnických povolání. Připomeňme, že se tak stalo v době, kdy země na západ od našich hranic začaly pod vlivem ropné krize sázet v ekonomice na inovační a intenzifikační trendy, úzce propojené s rozvojem vědy, výzkumu a terciárního vzdělání. Právě na počátku sedmdesátých let začalo Československo zaostávat v počtech vysokoškolských studentů; na sklonku osmdesátých let byl již náskok Západu v tomto ohledu fatální.

Dokončení ze str. 1

obec jsem poprosila o toleranci, trpělivost a spolupráci,“ doplnila doc. Jana Marečková. K aktuálním škrtům ve vysokém školství pak děkanka FZV sdělila: „Na FZV v tuto chvíli nejsou nutná razantní redukční opatření, jak je tomu možná jinde.“ Dodala, že od vzniku fakulty plní řada referentek multifunkční role. Podle jejích slov FZV od samého začátku spíše šetřila a snažila se být v hospodárení efektivní. „Na Fakultě zdravotnických věd nyní tedy není nezbytné nutně slučovat pracoviště, či je jakkoliv redukovat. Doufáme, že se tak nestane ani do budoucna, neboť současná situace je pro všechny fakulty skutečně velmi tíživá,“ dodala.

M. Hronová, foto na titulní straně M. Otava

Pokud chceme ve zkratce zhodnotit dopad reformy na oblast terciárního školství, pak můžeme konstatovat, že se vysoké školy optimalizovaly, sjednocovaly, centralizovaly a kontrolovaly. „Optimalizovala“ se délka vysokoškolského studia. V letech 1973–1978 se z pěti na čtyři roky krátilo studium žurnalistiky, ekonomie, práva, farmacie, některých oborů technologických, potravinářských, přírodovědných a dále jednooborového studium na filozofických fakultách a fakultách tělesné výchovy. Dále se zkrátila doba vysokoškolského studia na lesnických fakultách, v některých oborech vysokých škol veterinárních, na fakultách architektury (z šesti na pět roků) a na fakultách Akademie výtvarných umění v Praze (z šesti na pět roků). Ve zkracování délky studia se mělo dále pokračovat, přičemž zkrácení studia měl nahradit rozsáhlý systém postgraduálního vzdělávání zahrnující složky inovativní, specializační či rekvalifikační. Dělili se také výukové kompetence – tak např. studium všech výchovných předmětů přešlo na pedagogické fakulty, naopak veškeré studium cizích jazyků (mimo ruského jazyka) přešlo do kompetence filozofických fakult. Některé pedagogické fakulty zásahem „shůry“ se specializovaly na určité obory – např. studium učitelství pro mládež vyžadující zvláštní péči (jakož i adekvátní studium vychovatelství) se koncentrovalo na pedagogických fakultách v Praze a v Olomouci.

Studijní plány jednotlivých oborů se unifikovaly do té míry, že s jistotou mírou nadsázky můžeme říci, že ve druhé polovině sedmdesátých let vznikla v Československu „jednotná vysoká škola“. Unifikované studijní plány doplňovala školským rezortem určená a prakticky stejnou cestou permanentně se měnící oborová studijní struktura, kterou neadařilo přizpůsobit konkrétním podmínkám jednotlivých vysokých škol a fakult.

80. léta: „Přestavbový budíček“

Po roce 1985 však zavál do československého reálného socialismu „svěží vítr“ v podobě ozvěn gorbačovské glasnosti a perestrojky. Strana a vláda reagovala na nečekávaný obrat ve vnitřní i zahraniční politice Sovětského svazu rozpačitým vyhlášením tzv. přestavby. Její konkrétní podoba se však ve druhé polovině osmdesátých let teprve rodila. Oč rozpačitěji a pomaleji československé politické elity reagovaly na nevidané reformy v Sovětském svazu, o to výrazněji rostly naděje a očekávání československých občanů.

Přestavbový „budíček“ vytrhl ministerstvo školství z poklidného spánku až v roce 1987. Tehdy ministerstvo školství rychle reagovalo zejména na stupňující se problém s kapacitami možnostmi vysokých škol. Za branami vysokých škol totiž zůstávala více než polovina uchazečů o vysokoškolské vzdělávání. Také nástup populačně silných ročníků, důsledek husákovského „babyboomu“, hrozil v blízké budoucnosti kolapsem vysokoškolského vzdělávání. A tak školské ústředí urychleně připravilo koncept dvojstupňového vysokoškolského studia, vznik nových vysokých škol v tehdejších krajských městech i další změny v organizaci a řízení terciárního školství. Na počátku roku 1989 federální vláda naplánovala výrazné zvýšení finančních prostředků určených pro vysoké školy, včetně střednědobé perspektivy do poloviny devadesátých let. A přišel 17. listopad 1989. . .

PhDr. P. Urbásek, ředitel Archivu UP

Žurnál na webu UP

Chcete si přečíst nové číslo Žurnálu UP ještě před jeho vydáním v tištěné podobě?

Můžete: na webových stránkách UP

www.upol.cz/zpravy/zurnal/archiv-zurnal-up/

je každý čtvrtek v poledne zavěšováno

aktuální číslo ve formátu PDF

s barevnými fotkami.

Fakultu zdravotnických věd . . .

tř. Svobody se tak přestěhuje část Ústavu porodní asistence a Ústavu ošetřovatelství, v prostorách Dětské kliniky vznikne Centrum praktických dovedností, které bude užívat jak FZV, tak i LF a FNOL. V Centru budou předně specializované učebny s odbornými modely pro nácvik manuálně dovednostních postupů zdravotnické péče,“ dodala děkanka fakulty.

Na Fakultě zdravotnických věd, nejmladší fakultě Univerzity Palackého, studuje v současné době téměř osm set studentů. Setkání u příležitosti zahájení akademického roku zde proběhlo vůbec poprvé. „V jeho průběhu jsem nastínila, že přemístění některých výukových prostor do centra města považuji za přechodné. Akademickou

pracích Theses.cz na MU v Brně v květnu roku 2008. Univerzita Palackého získala do tohoto systému přístup a již v roce 2008 jej začala zkušebně využívat.

Do letošního roku nebylo technicky možné posílat práce přímo ze systému studijní agentury IS/STAG. Proto byly práce stahovány do knihovny UP a odtud přeposílány do Theses.cz. Na každé fakultě byla určena osoba, která měla přístup do systému Theses.cz a ta měla za úkol sledovat míru podobnosti s jinými pracemi.

V roce 2009 byl systém na odhalování plagiatů rozšířen o aplikaci Odevzdej.cz, která má za úkol kontrolovat podobnosti také v ostatních pracích studentů (např. seminárních, ročníkových apod.). Z technického hlediska je nutno poznamenat, že se jedná o různé přístupy do téže databáze prací a seminární práce jsou porovnávány s kvalifikačními a naopak. Do systému Odevzdej.cz se UP zapojila již v roce 2009 odevzdáním přibližně tisícovky studentských seminárních prací ke kontrole.

V letošním roce se Univerzita Palackého připravuje na významné přiblížení systému kontroly kvalifikačních i jiných prací uživateli Portálu UP prostřednictvím nových modulů IS/STAG a přímého propojení naší studijní agentury na systém Theses.cz a Odevzdej.cz. V současné době je již v rámci portálového řešení STAGu spuštěn modul pro odevzdávání seminárních prací (na Portále UP sekce Studium a výuka, záložka Moje výuka/Odevzdávání prací), v němž si mohou akademičtí pracovníci zadat témata seminárních prací pro své předměty a stanovit způsob jejich kontroly. Ke spuštění se v nejbližších dnech připravuje rozšíření stránky s informacemi o kvalifikačních pracích o údaje obsahující výsledky kontroly.

Kvalifikační i ostatní práce odevzdané prostřednictvím univerzitního informačního systému tak budou posílány ke kontrole přímo a výsledky kontroly budou stahovány z Theses.cz a Odevzdej.cz přímo do IS/STAG. V důsledku této významné změny tak budou moci všechny osoby, které mají k dané kvalifikační práci nějaký vztah, tj. student (autor práce), vedoucí práce, oponent práce a osoby nařízené ve smyslu uživatelských rolí ve STAGu (např. studijní proděkan), vidět výsledek kontroly. Zároveň bude umožněno na základě provedené kontroly přímo u dané kvalifikační práce uložit a vytisknout prohlášení o kvalifikační práci, jež bude právním dokladem vyžadovaným pro zahájení obhajoby práce.

Kromě automatické kontroly kvalifikačních prací a možné kontroly ostatních prací odevzdaných přes IS/STAG připravujeme rovněž spuštění univerzálního technického rozhraní, které umožní odeslat práce do systému Odevzdej.cz libovolnému systému provozovanému na síti UP. Patrně nejvýznamnější aplikací, která bude využívat tohoto univerzálního rozhraní, bude LMS Unifor a ke kontrole tak budou zasílány všechny dlouhé úkoly odevzdané v rámci e-learningu.

V oblasti integrace kontrolních mechanismů do systémů podpory výuky tak Univerzita Palackého zaujímá jedno z předních míst mezi univerzitami v ČR.

PhDr. J. Pospíšil, Ph.D.
garant systému Theses.cz a Odevzdej.cz na UP

Žurnál UP, týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLMOUCI, IČO 61989592. Redakce: tel. 585 631 781, 585 631 782, fax 585 222 731, e-mail: velen.mazochova@upol.cz, milada.hronova@upol.cz, http://www.zurnal.upol.cz. Ročník 20, 2010/2011. Odpovědná redaktorka V. Mazochová. Výkonná redaktorka M. Hronová. Jazyková úprava T. Chalupa, O. Martínek. Technická redakce M. Cyprová. Členové redakční rady: F. Dienstbier, J. Fiala, R. Hanuš, F. Chmelík, J. Chrastina, M. Kolář, M. Malacká, H. Marešová, V. Mihal, T. Opatrný, T. Parma. MK ČR E 12524. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 1. 11. 2010. Vychází 5. 11. 2010. Uzávěrka příštího čísla je 8. 11. 2010. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odstěpným závodem Severní Morava, č.j.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.

Etické problémy zdravotních sester

XI. bioetická konference

Moravsko-slezská křesťanská akademie v Olomouci ve spolupráci se Střední zdravotnickou školou a vyšší odbornou školou zdravotnickou Emanuela Pöttinga v Olomouci a Etickou komisí FN a LF UP uspořádali 23. 10. pod záštitou mons. J. Graubnera XI. bioetickou konferenci, tentokrát na téma „Etické problémy zdravotních sester“.

Odborný program připravila prof. D. Hauftová, CSc., která se však ze zdravotních důvodů nemohla konference zúčastnit. Po úvodním slově předsedy olomoucké pobočky MSKA PhDr. R. Zaoral přivítala účastníky v důstojném prostředí auly SZŠ a VOŠZ E. Pöttinga zástupkyně ředitele školy Mgr. L. Rážková. Za akademickou obec přivítal účastníky proděkan CMTF doc. D. Němec, dr. Celou konferenci moderovala Mgr. R. Zaoralová.

„Emanuel hrabě Pötting-Persing – zakladatel školy pro výchovu českých dívek“. To byl název odborně fundované přednášky Mgr. T. Parmy Ph.D., z CMTF. Hrabě Pötting, katolický kněz, kanovník a prelát olomouckého arcibiskupství, byl nejen zakladatel ústavu, ale také významný mecenáš pokrokového českého školství zejména na Moravě.

Manažer ošetrovatelské péče FN Olomouc Bc. M. Šamaj přednesl sdělení na téma „Všeobecná sestra v 21. století“. Všeobecná sestra v očích pacienta, všeobecná sestra v rámci zdravotního týmu, kdo bude vykonatelem základní ošetrovatelské péče, jaké jsou slabiny a hrozby nových systémů – tyto a další otázky leží na bedrech všech těch, kdo výchovu ve zdravotnictví vykonávají a kteří zdravotnictví řídí.

Následující tři přednášky zazněly z úst velmi zkušených a odborně vzdělaných zdravotníků a pedagogů. Rozvedli témata Bc. Šamaje do konkrétních situací. Šlo o přednášky Mgr. R. Zaoralové (SZŠ a VOŠZ E. Pöttinga) „Etická výchova zdravotních sester na zdravotnických školách“, Mgr. Bc. L. Danielové (vrchní sestra Oddělení geriatry FN Olomouc) „Etické problémy sester na lůžkových odděleních jmenovitě v léčebnách dlouhodobě nemocných“ a MUDr. Y. Hrkové (I. interní klinika LF a FN Olomouc) „Jak vidí etické problémy sester lékaři na oddělení nemocnice“.

Po přestávce odezněla tři sdělení, která všechna nahlížela na práci zdravotníků méně příznivým pohledem. V emotivním ale poutavém příspěvku „Pohled pacienta na etické chování sester v lůžkovém zařízení“ prezentovala Bc. M. Korotwitschková, DiS., své vlastní zkušenosti s pobytem v nemocnici. Nebylo moc radostné to slyšet. Tím připravila prostor pro vystoupení prof. J. Ehrmanna (II. interní klinika LF a FN Olomouc) „Etika sester ve světle znaleckých posudků ve zdravotnictví“ a přednášky ombudsmana FN Olomouc Ing. J. Kiliána a jeho zástupkyně E. Severové, DiS., „Jaké etické problémy sester řeší ombudsman“. Z chyb při poskytování zdravotní péče je třeba se poučit. Je to nepříjemné a někdy pro další profesní život i traumatizující. Jako memento z přednášek vyznělo, že nejčastější chyby jsou na úrovni nedostatečné komunikace mezi pacientem a zdravotníkem. Povzbuzením však na druhé straně je, jak řekl ombudsman, že pochval od pacientů je mnohem více než stížností.

Organizátorům příští bioetické konference lze jen přát, aby při výběru tématu a přednášejících byli stejně úspěšní jako tomu bylo při konferenci této.

Prof. Jiří Ehrmann, CSc., II. interní klinika LF a FNO

Měsíc mobility – Věda v pohybu

Máte zájem zaměstnat zahraničního kolegu na Vašem vědecko-výzkumném pracovišti? Chcete vy nebo někdo z Vašeho vědecko-výzkumného týmu pracovat v zahraničním týmu, nebo máte zájem absolvovat stáž na zahraničním pracovišti? Zúčastněte se semináře, který proběhne **15. 11. od 9.30 do 13.00 v zasedací místnosti Děkanátu PŘF UP** na třídě 17. listopadu 12 (6 patro). Přihlášky na seminář a další informace na www.mesicmobility.cz.

YDAVATELSTVÍ • YDAVATELSTVÍ • YDAVATELSTVÍ

Říjnová produkce

Pedagogická fakulta

E-pedagogium V/2009. Odborný časopis. 160 s. Neprodejné
Jurkovičová, P.: *Analýza dovedností*. 1. vyd., 28 s. Neprodejné

Filozofická fakulta

Náhlíková, M.: *Jewishness as Humanism in Bernard Malamud's Fiction*. 1. vyd., 130 s. 117 Kč

Kaňovská, M.: *Übersetzung als (Beleg-) Quelle von ziel-sprachlichen Äquivalenten ausgangssprachlicher Phraseme*. 1. vyd., 326 s. 233 Kč

Sehnal, J. (ed.): *Adam Václav Michna z Otradovic: Missa sancti Wenceslai*. 2. uprav. a dopl. vyd., 122 s. 300 Kč

Togner, M., Zapletalová, J.: *Mezi Římem a střední Moravou*. 1. vyd., 172 s. 360 Kč

Lékařská fakulta

Tichý, M., Tichý, M. jr.: *Malignant Epidermal Tumors*. 1. vyd., 52 s. 117 Kč

Institut celoživotního vzdělávání (FF)

Puchinger, Z.: *Finanční management*. 2. uprav. vyd., 78 s. Neprodejné

Prášilová, M.: *Školský management*. 1. vyd., 82 s. Neprodejné
Hlaváčková, P.: *Základní ekonomické principy*. 1. vyd., 96 s. Neprodejné

Harasová, D.: *Základy veřejné správy v ČR I*. 1. vyd., 68 s. Neprodejné

Puchinger, Z.: *Financování školy*. 2. uprav. vyd., 74 s. Neprodejné

Fakulta tělesné kultury

Svoboda, Z. (ed.): *Konference plné barev*. Vydáno na CD. Neprodejné

Křenková, O.: *Kreativní ateliér*. 1. vyd., 28 s. Neprodejné
Karásková, V., Krobotová, M., Stránská, E.: *Příruční slovník pro vychovatele*. 1. vyd., 148 s. Neprodejné

Přírodovědecká fakulta

Stýskala, J. a kol.: *Cvičení z organické chemie*. 3. uprav. vyd., 124 s. 168 Kč

Rektorát UP

Palaščík, R.: *Výroční zpráva UP v Olomouci r. 2009*. 1. vyd., 66 s. Neprodejné

Fakulta zdravotnických věd

Korpas, D.: *Fyzika pro zdravotnické obory*. 1. vyd., 126 s. 163 Kč

Ostatní

Kolář, B.: *Veletucet netuctových myšlenek*. 1. vyd., 88 s. Neprodejné

-věch-